

סוגיה נא: מצת מצוה (4): מצות מצוה מביכורים וממעשר שני (ב)

*

רקע

סוגייתנו חוזרת לעסוק בדין מצת מעשר שני. בסוגייתנו מתחדדת הבנת דין "מצה הנאכלת בכל מושבות".

מקורות

- א. לז--לח. "אמר רב אסי עיסה של מעשר שני... מסתברא שם מעשר חד הוא"
ב. רמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ו ה"ח

הסבר הסוגיה

"בכל מושבותיכם תאכלו מצות - מצה הנאכלת בכל מושבות יצאו ביכורים שאינן נאכלין בכל מושבות אלא בירושלים".
[ברייתא לו:]

הגמ' מסתפקת האם יוצאים ידי חובה בחלה של מעשר שני. מצה של מעשר שני יכולה להטמא ולהאכל בכל מושבות, מצה של חלת מעשר שני אינה יכולה להאכל בכל מושבות - כשהיא טהורה אסור להוציאה מירושלים וכשהיא טמאה אסור לאוכלה, כדין חלה טמאה. ספק הגמ' הוא האם אין יוצאים במצה זו, כיוון שאינה נאכלת בכל מושבות, או שכיוון שניתן לצאת במצה של מעשר שני, וניתן לצאת במצה של חלה, ניתן לצאת גם במצה של חלת מעשר שני.

נראה להסביר שספק הגמ' תלוי בשתי הבנות לדין "מצה הנאכלת בכל מושבות":
א. דין במצה הספציפית שבידינו, שניתן לאוכלה בכל מושבות.

ב. דין במין המצה. מצה כשרה למצותה רק כשאינ עליה חלות הלכתית המונעת ממנה להאכל בכל מושבות. מעשר שני אינו מונע להאכל בכל מושבות, וגם חלה אינה מונעת, ולכן המצה כשרה.